

B.A. – IIIrd Year
SEM – V & VI
GEOGRAPHY
Previous Year
Question Papers
Academic Year:
(2015-16 to 2017-18)

Please Note: This set has been prepared based on the papers received to us from the Examination Cell. It may have missing papers on non-availability of the same.

B - 80

Total No. of Pages : 3

eat
lo.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017
GEOGRAPHY (Paper - VII)
Physical Geography of India
Sub. Code : 65346

Day and Date : Wednesday, 11 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q.1) Choose the correct alternative for the following questions: [5]

- i) What is the southern latitudinal value of Indian extension?
 - a) $8^{\circ} 4'N$
 - b) $37^{\circ} 6'N$
 - c) $68^{\circ} 7'E$
 - d) $97^{\circ} 7'N$
- ii) Which type of climate observed in India?
 - a) Hot
 - b) Sub-tropical
 - c) Monsoonal
 - d) Cold
- iii) Which concept has doubts about the validity of the origin of Indian monsoon?
 - a) El-Nino
 - b) Tibetan Plateau
 - c) Jet streams
 - d) Classical concepts
- iv) Which is the largest river basin in South India?
 - a) The Brahmaputra
 - b) The Krishna
 - c) The Godavari
 - d) The Ganga
- v) Which type of vegetation mostly observe in, where more than 200 cm rainfall zone?
 - a) Evergreen
 - b) Deciduous
 - c) Thorny
 - d) Coniferous

P.T.O.

iv) दक्षिण भारतातील सर्वात मोठे नदी खोरे कोणते आहे?

- अ) ब्रम्हपुत्रा ब) कृष्णा
क) गोदावरी ड) गंग

v) 200 सेमी पेक्षा जास्त पर्जन्य असणाऱ्या विभागात कोणत्या प्रकारच्या वनस्पती आढळतात ?

- अ) सदाहरीत ब) पानझडी
क) काटेरी ड) सुचिपर्णी

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[15]

- अ) भारताचे स्थान
ब) भारतीय मान्सूनची वैशिष्ट्ये
क) भारतातील उन्हाळ्यातील हवेची स्थिती
ड) गंगा जलप्रणाली
इ) मृदा न्हास

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) भारताच्या उत्तरेकडील पर्वतीय प्रदेशाचे वर्णन करा.
ब) भारतातील भूपृष्ठीय जलाचे वितरण स्पष्ट करा.
क) भारतीय जंगलांचे संवर्धन स्पष्ट करा.

B - 100

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017

GEOGRAPHY (Paper - VIII)

Economic Geography

Sub. Code : 65347

Day and Date : Thursday, 12 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Neat Diagrams and Maps should be drawn wherever necessary.
- 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions :

[5]

- i) Agricultural Geography is the sub branch of which geography?
 - a) Economic Geography
 - b) Political Geography
 - c) Social Geography
 - d) Physical Geography
- ii) Which of the following is a human resource?
 - a) Water
 - b) Soil
 - c) Air
 - d) Population
- iii) Which of the following iron ore is low quality?
 - a) Siderite
 - b) Limonite
 - c) Hematite
 - d) Magnetite
- iv) Which of the following is not a weight loosing raw material?
 - a) Cotton
 - b) Soybean
 - c) Sugarcane
 - d) None of these
- v) Pacific and Atlantic Ocean is connected by which canal?
 - a) Kil
 - b) Suez
 - c) Panama
 - d) Birmingham

P.T.O.

Q2) Write short notes on any three of the following.

- The branches of economic geography.
- Solar power resource.
- The iron and steel industry in U.S.A.
- The significance of transport.
- The World Trade Organization (WTO).

Q3) Write in detail answers any two of the following questions :

- Explain classification of economic activities.
- Explain the concept of resources and describe the types of resources.
- Elucidate the factors affecting on the localization of industries.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक नकाशे व आकृत्या काढा.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा.

- कृषी भूगोलशास्त्र कोणत्या भूगोलशास्त्राची उपशाखा आहे?

अ) आर्थिक भूगोलशास्त्र	ब) राजकीय भूगोलशास्त्र
क) सामाजिक भूगोलशास्त्र	ड) प्राकृतिक भूगोलशास्त्र
- खालीलपैकी कोणती मानवी साधन संपत्ती आहे?

अ) पाणी	ब) मृदा
क) हवा	ड) लोकसंख्या

2017

B - 120

Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017
GEOGRAPHY (Paper - IX) (Revised)
Research Methodology
Sub. Code : 65348

and Date : Friday, 13 - 10 - 2017

Total Marks : 40

: 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencil is allowed.

Choose the correct alternative for following questions: [5]

- a) Experimental approach is based on which method of research?
- i) Historical
 - ii) Descriptive
 - iii) Case study
 - iv) Scientific
- b) Which of the following is associated with steps of research design?
- i) Research title
 - ii) Objective of study
 - iii) Bibliography
 - iv) All of the above
- c) Internet is which of the following data collection method?
- i) Primary
 - ii) Secondary
 - iii) Tertiary
 - iv) None of the these
- d) _____ Data is available in basic format.
- i) Primary
 - ii) Secondary
 - iii) Tertiary
 - iv) None of the these
- e) Recently _____ reference style is used in Geographical research.
- i) APA
 - ii) Chicago
 - iii) MLA
 - iv) None of the these

P.T.O.

Q2) Write the short notes on Any Three of the following:

- Applied Research.
- Importance of Research design.
- Characteristics of Research design.
- Merits and Demerits of Samples.
- Style of Report Writing

Q3) Write in detail answers of Any Two of the following questions:

- Explain the importance of Research.
- What is Data? Explain the types of Data.
- Elaborate the structure of Research Report.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 - उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - नकाशा टेन्सील वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

- अ) प्रायोगिक दृष्टीकोन हा संशोधनाच्या कोणत्या पध्दतीवर अवलंबून आहे?
- ऐतिहासिक
 - विश्लेषणात्मक
 - व्यक्तिगत अध्ययन
 - वैज्ञानिक
- ब) खालीलपैकी काय संशोधन आराखड्याच्या टप्प्याशी संबंधित आहे?
- शीर्षक
 - अभ्यासाची उद्दीष्टे
 - समग्र संदर्भ ग्रंथांची यादी
 - वरील सर्व
- क) इंटरनेट हे माहिती संकलनाची खालील पैकी कोणती पध्दत आहे?
- प्राथमिक
 - दुय्यम
 - तृतीय
 - यापैकी नाही

ड) माहिती ही मुळ स्वरूपात असते.

i) प्राथमिक

ii) द्वितीयक

iii) तृतीयक

iv) यापैकी नाही

इ) अलीकडील काळात भूगोलशास्त्रातील संशोधनातसंदर्भ शैलीचा वापर करतात.

i) APA

ii) Chicago

iii) MLA

iv) यापैकी नाही

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा.

[15]

अ) उपयोजित संशोधन

ब) संशोधन आराखड्याचे महत्व

क) संशोधन आराखड्याची वैशिष्ट्ये

ड) नमुन्याचे गुण व दोष

इ) संशोधन अहवालाची लेखनशैली

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) संशोधनाचे महत्व स्पष्ट करा?

ब) आकडेवारी म्हणजे काय? आकडेवारीचे प्रकार स्पष्ट करा.

क) संशोधन अहवालाची रूपरेषा विषद करा?

आहे?

E - 341

Total No. of Pages : 3

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, December - 2016
GEOGRAPHY (Paper - VII)
Physical Geography of India
Sub. Code : 65346

Day and Date : Friday, 09 - 12 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps must be drawn whenever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions.

[5]

- i) Which is the highest Peak in India?
 - a) K₂
 - b) Everest
 - c) Dhavalgiri
 - d) Nandadevi
- ii) Which is the highest rainfall place in India?
 - a) Cherapunji
 - b) Mousinram
 - c) Dehradun
 - d) Bhuvaneshwar.
- iii) Which is the longest river in India?
 - a) Krishna
 - b) Ganga
 - c) Bhramputra
 - d) Godavari
- iv) Where does the Mangrove type of forest observed in India?
 - a) Himalaya
 - b) Plateau region
 - c) Ganga plain
 - d) Coastal region of India
- v) Which soil is observed in Penin sular plateau region of India?
 - a) Black soil
 - b) Desert soil
 - c) Red soil
 - d) Laterite soil

P.T.O.

Q2) Write short note on any three of the following :

- Location of India
- Importance of monsoon in Indian Economy.
- Drainage pattern in India.
- Importance of forest in India.
- The Krishna river system.

Q3) Write answers in detail any two of the following questions.

[20]

- Divide India into major physiographic divisions and describe the Himalayan mountain region. ?
- Describe the weather conditions of summer season in India.?
- Explain the types and distribution of soils in India?

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 4) नकाशा स्टॅन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- भारतातील सर्वात उंच शिखर कोणते आहे?

अ) के 2	ब) एव्हरेस्ट
क) धवलगिरी	ड) नंदादेवी
- भारतात सर्वात जास्त पाऊस कोणत्या ठिकाणी पडतो?

अ) चेरापुंजी	ब) मौसीनराम
क) डेहराडून	ड) भुवनेश्वर
- भारतातील सर्वात लांब नदी कोणती आहे?

अ) कृष्णा	ब) गंगा
क) ब्रम्हपुत्रा	ड) गोदावरी

iv) भारतात कोठे मॅग्नोव्ह प्रकारचे जंगल आढळते?

अ) हिमालय

ब) पठारी प्रदेश

क) गंगेचे मैदान

ड) भारतीय किनारपट्टीचा प्रदेश

v) भारतीय द्विपकल्पीय पठारावर कोणती मृदा आढळते?

अ) काळी मृदा

ब) वाळवंटी मृदा

क) तांबडी मृदा

ड) जांभी मृदा

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा.

[15]

अ) भारताचे स्थान

ब) मान्सूनचे भारतीय अर्थव्यवस्थेमधील महत्त्व

क) भारतातील जलप्रणालीचे प्रकार

ड) भारतीय जंगलांचे महत्त्व

इ) कृष्णा जलप्रणाली

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांचे सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) भारताची मुख्य प्राकृतिक विभागात विभागणी करून हिमालयीन पर्वतीय प्रदेशाचे वर्णन करा.

ब) उन्हाळा ऋतूतील भारतातील हवेच्या स्थितीचे वर्णन करा.

क) भारतातील मृदेचे प्रकार व वितरण स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, December - 2016

GEOGRAPHY

Economic Geography (Paper - VIII) (New)

Sub. Code : 65347

[15]

Day and Date : Saturday, 10 - 12 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All Questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat maps and diagrams wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions :

[5]

- i) Agricultural geography is a sub branch of which the following?

a) Social Geography	b) Economic Geography
c) Physical Geography	d) Political Geography
- ii) Which of the following is not a natural resource?

a) Water	b) Soils
c) Vehicles	d) Minerals
- iii) Which of the country stands first for petroleum production in the world?

a) U.S.A.	b) Canada
c) U.K.	d) Saudi Arabia
- iv) Who put forth the Industrial location theory?

a) Malthus	b) Davis
c) Wegner	d) Alfred Weber
- v) Atlantic and Pacific Ocean is connected by which canal?

a) Suez	b) Kil
c) Panama	d) Birmingham

P.T.O.

[20]

प्रदेश

E - 360

[15]

Q2) Write short notes (Any Three)

- Scope of economic geography.
- World production and distribution of Petroleum.
- Distribution of Iron and Steel industry in U.S.A.
- Significance of transport.
- OPEC

Q3) Write answers in detail any two of the following questions. [20]

- Describe the nature of economic geography and state the branches of economic geography.
- Explain the concept of resources and describe the types of resources.
- State the factors affecting the location of manufacturing industries.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक नकाशे व आकृत्या काढा.
 - नकाशा स्टॅन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा. [5]

- कृषी भूगोलशास्त्र कोणत्या भूगोलशास्त्राची ची उपशाखा आहे?
अ) सामाजिक भूगोलशास्त्र
ब) आर्थिक भूगोलशास्त्र
क) प्राकृतिक भूगोलशास्त्र
ड) राजकीय भूगोलशास्त्र
- खालीलपैकी कोणती नैसर्गिक साधन संपत्ती नाही?
अ) पाणी
ब) मृदा
क) वाहने
ड) खनिजे
- जगात पेट्रोलियम उत्पादनात कोणत्या देशाचा प्रथम क्रमांक आहे?
अ) यु.एस.ए.
ब) कॅनडा
क) यु.के.
ड) सौदी अरेबिया

E - 380

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, December - 2016
GEOGRAPHY (Special) (Paper - IX)
Research Methodology
Sub. Code : 65348

Day and Date : Tuesday, 13 - 12 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat maps and diagrams wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions:

[5]

- a) Applied research is applicable for the following.
 - i) People
 - ii) Area
 - iii) Society
 - iv) All above
- b) Which is the first step of research design.
 - i) objective of the study
 - ii) Problem
 - iii) Data collection
 - iv) Nature of study
- c) Which of the following source used for collection of primary data.
 - i) Book
 - ii) Questioner
 - iii) Computer
 - iv) Government publication
- d) Which is the first page of the thesis.
 - i) Certificate
 - ii) Acknowledgement
 - iii) Title
 - iv) Content
- e) The sample which obtained easily called as _____
 - i) Judgement
 - ii) Random
 - iii) Stratified
 - iv) Cluster

P.T.O.

Q2) Write short notes on any three of the following:

- Importance of research.
- Stages in research design.
- Methods of data collection.
- Types of Hypothesis.
- References in the thesis.

Q3) Write answer in detail on any two of the following:

[20]

- What is research? Explain the types of research.
- What is data? Explain its types.
- Write the out line of research report.

[5]

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

अ) उपयोजित संशोधन हे खालीलपैकी कोणासाठी लागू पडते.

i) लोक	ii) क्षेत्र
iii) समाज	iv) वरील सर्वासाठी

ब) संशोधन आराखड्या मधील पहिली पायरी कोणती.

i) अभ्यासाचा उद्देश	ii) समस्या
iii) आकडेवारीचे संकलन	iv) अभ्यासाचे स्वरूप

- क) प्राथमिक आकडेवारी संकलन करण्यासाठी खालीलपैकी कोणते स्रोत वापरले जाते.
i) पुस्तक	ii) प्रश्नावली
iii) संगणक	iv) शासकिय प्रकाशने
- ड) प्रबंधाचे पहिले पान कोणते असते.
i) प्रमाणपत्र	ii) ऋणनिर्देश
iii) शिर्षक	iv) अनुक्रमणिका
- इ) सहजरीत्या प्राप्त केलेल्या नमुन्यास काय म्हणतात?
i) निवाडा	ii) स्वैर
iii) स्थलदर्शक	iv) पुंजकादर्शक

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तिन टिपा लिहा.

[15]

- अ) संशोधनाचे महत्व.
 ब) संशोधन आरवाखड्यातील टप्पे
 क) आकडेवारी संकलनाच्या पध्दती
 ड) गृहीतकांचे प्रकार
 इ) प्रबंधातील संदर्भ

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) संशोधन म्हणजे काय? संशोधनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
 ब) आकडेवारी म्हणजे काय? आकडेवारीचे प्रकार विशद करा.
 क) प्रबंध अहवालाची रूपरेषा लिहा.

Seat No.	
----------	--

B. A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2015

GEOGRAPHY

Urban Geography (Paper - XI) (Regular)

Sub. Code : 56847

Day and Date : Tuesday, 31 - 03 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions.

[5]

[15]

- a) Urban geography is a branch of which geography?
- i) Physical Geography
 - ii) Agricultural Geography
 - iii) Human Geography
 - iv) Industrial Geography
- b) Which following city is well known for its religious importance?
- i) Jerusalem
 - ii) Jamshedpur
 - iii) Oxford
 - iv) Washington

[20]

- c) Who is the founder of Central place theory?
- i) Malthus
 - ii) Davis
 - iii) Mackinder
 - iv) Christler
- d) Who put forth the Concentric Zone Theory?
- i) C.D. Harris
 - ii) E.W. Burgess
 - iii) Ullman
 - iv) Christler
- e) Which one of the following is not the severe problem of urban area?
- i) Pollution
 - ii) Growth in crime
 - iii) Illiteracy
 - iv) Unemployment

M - 67

[15]

Q2) Write answers in brief any three of the following questions.

- State the nature of urban geography
- Describe the concept of urbanization.
- State the functional classification of towns.
- State the characteristics of Central Business District (C.B.D).
- Explain the sector theory.

Q3) Write answers in detail any two of the following questions.

[20]

- What is urban geography? State the characteristics of urban settlements.
- Describe the factors affecting on the urban growth.
- State the major urban problems

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 - नकाशा स्टेन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[5]

अ) नागरी भूगोलशास्त्र कोणत्या भूगोलशास्त्राची उपशाखा आहे ?

i) प्राकृतिक भूगोलशास्त्र	ii) कृषी भूगोलशास्त्र
iii) मानवी भूगोलशास्त्र	iv) औद्योगिक भूगोलशास्त्र

ब) खालीलपैकी कोणते शहर त्याच्या धार्मिक महत्वासाठी प्रसिद्ध आहे ?

i) जेरुसलेम	ii) जमशेदपूर
iii) ऑक्सफर्ड	iv) वॉशिंग्टन

क) मध्यवर्ती स्थान संकल्पनेचा जनक कोण ?

i) माल्थस	ii) डेव्हीस
iii) मॅकिन्डर	iv) ख्रिस्टलर

Seat
No.

M - 86

Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, April - 2015

GEOGRAPHY (Paper - XII) (Regular)

Applied Geography

Sub. Code : 56848

Day and Date : Wednesday, 01 - 04 - 2015

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map-stencil is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions : [5]

- a) Applied Climatology is a branch of _____.
- i) Agricultural Geography
 - ii) Historical Geography
 - iii) Applied Geography
 - iv) Economic Geography
- b) How does the intensity of sound measure?
- i) Pound
 - ii) Decibel
 - iii) Millimeter
 - iv) Millibar
- c) Which gas is absorbed harmful rays radiated by the sun?
- i) Carbon di oxide
 - ii) Hydrogen
 - iii) Ozone
 - iv) Oxygen
- d) What are destructive calamities that naturally take place called as?
- i) Natural Hazards
 - ii) Human Hazards
 - iii) Economic Hazards
 - iv) Social Hazards
- e) Which power is useful for sustainable development?
- i) Thermal Power
 - ii) Hydal Power
 - iii) Nuclear Power
 - iv) Solar Power

P.T.O

Q2) Write answer any three of the following questions in brief.

- Write on Applied Geomorphology.
- Explain in brief causes of Global warming.
- What are causes of Earthquakes?
- Write the causes of Soil erosion.
- Explain the problems of modern agriculture.

Q3) Write answer any two of the following questions in detail.

- Explain the nature and scope of Applied Geography.
- Describe the causes and effects of air pollution.
- Explain the causes and effects of floods.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
- उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा.

- उपयोजित हवामानशास्त्र ही कशाची शाखा आहे.
 - कृषी भूगोल
 - ऐतिहासिक भूगोल
 - उपयोजित भूगोल
 - आर्थिक भूगोल
- आवाजाची तीव्रता कशामध्ये मोजली जाते?
 - पोंड
 - डेसीबल
 - मिलीमीटर
 - मिलीबार

[15]

क) कोणत्या वायुमूळे सूर्याकडून येणारी घातक किरणे शोषली जातात ?

i) कार्बन डाय ऑक्साईड	ii) हायड्रोजन
iii) ओझोन	iv) ऑक्सीजन

ड) ज्या विनाशकारी घटना निसर्गतः घडून येतात अशा घटनांना काय म्हणतात ?

i) नैसर्गिक आपत्ती	ii) मानवी आपत्ती
iii) आर्थिक आपत्ती	iv) सामाजिक आपत्ती

[20]

इ) कोणती ऊर्जा चिरस्थायी विकासाच्या दृष्टीने उपयुक्त आहे ?

i) औष्णिक ऊर्जा	ii) जल विद्युत
iii) अणु ऊर्जा	iv) सौर ऊर्जा

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[15]

- उपयोजित भूरूपशास्त्र याविषयी माहिती लिहा.
- जागतिक तापमान वाढीची कारणे थोडक्यात विशद करा.
- भूकंपाची कारणे स्पष्ट करा.
- जमीनीच्या धूपेची कारणे लिहा.
- आधुनिक शेतीच्या समस्या विशद करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- उपयोजित भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- हवेच्या प्रदूषणाची कारणे व परिणामांचे वर्णन करा.
- महापूराची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.

Economic Geog.
of

India

March: 2015

Date: 30/03/2015

Sub. code: 56846.

M - 48

Q2) Write answers in brief **any three** of the following:

[15]

- Explain the distribution and production of Wind Energy in India.
- Explain importance of agriculture in Indian Economy.
- Describe the automobile industry in Maharashtra.
- Describe the major import goods of Indian Trade.
- State an importance of Road Transportation in India.

Q3) Write answers in detail **any two** of the following:

[20]

- Explain the distribution and production of Bauxite in India.
- What is Green Revolution? Explain the merits and demerits of Green Revolution in India.
- State the locational factors of Cotton Textile Industry and explain the distribution of Cotton Textile Industry in India?

मराठी रूपांतर

- सूचना:
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 - उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - नकाशा टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र. 1) खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा:

[5]

- अ) ईशान्य भारतातील सर्वात जुने तेलक्षेत्र कोणते?
- दिग्बोई
 - नहरकाटिया
 - रूद्रसागर
 - हुगीरजंग
- ब) आसाम मध्ये कोणत्या खो-यात चहाचे उत्पादन होते?
- घाग्रा
 - सुरमा
 - गंडकी
 - कोसी

[15]

क) भारतातील पहिला सुतीवस्त्र उद्योग कोणत्या शहरात स्थापन झाला होता?

i) इचलकरंजी	ii) सोलापूर
iii) मुंबई	iv) पुणे

ड) भारतातील सर्वाधिक लांबीचा महामार्ग कोणता आहे?

i) पुणे-चेन्नई	ii) धुळे-कोलकत्ता
iii) नवीदिल्ली-कोलकत्ता	iv) वाराणसी-कन्याकुमारी

इ) भारतात कोणत्या पिकाचा खादयअन्न म्हणून सर्वात जास्त वापर केला जातो?

i) तांदूळ	ii) गहू
iii) ज्वारी	iv) बाजरी

[20]

प्र.2) खालील पैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे लिहा:

- भारतातील पवन उर्जेचे वितरण व उत्पादन स्पष्ट करा.
- भारतीय अर्थव्यवस्थेमधील शेतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- महाराष्ट्रातील स्वयंचलीत वाहान उद्योगाचे वर्णन करा.
- भारताच्या आयात व्यापारातील प्रमुख वस्तुंचे वर्णन करा.
- भारतातील रस्ते वाहतुकीचे महत्त्व सांगा.

[15]

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा:

- भारतातील बॉक्सॉईटचे वितरण व उत्पादन स्पष्ट करा.
- हरितक्रांती म्हणजे काय? हरितक्रांतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
- सुतीवस्त्र उद्योगाचे स्थानिकिकरणाचे घटक सांगून भारतातील सुतीवस्त्र उद्योगाचे वितरण स्पष्ट करा.

[5]

[20]

२२२२

Q2) Write short notes on ANY THREE of the following in about 120 to 150 words each :

- a) Creation of atmosphere of Horror in the one act play "Is Horror Your Neighbour?"
- b) The theme of the poem "To be of Use".
- c) The relationship between the grand ma and the speaker in the poem 'Grandma's way'.
- d) Image of daughter reflected in the poem 'Detachment'.

Q3) Do as directed :

a) Choose the alternative that indicates correct meaning of the word in bold print :

i) The speciality of modern poetry is that it doesn't use archaic words.

1) out-of-date	2) normal
3) simple	4) common

ii) The politicians should not give any importance to trivial issues.

1) serious	2) difficult
3) unimportant	4) complex

b) Give negative forms of the following words by adding appropriate prefixes

i) connect	ii) legal

c) Fill in the blanks in the following sentences choosing appropriate word from the pair given below each sentence :

- i) Obama's visit to India was a _____ event. (historic / historical)
- ii) As _____ citizen, we should take care of the elderly people. (sensible / sensitive)

d) Fill in the blanks in the following sentences making use of the appropriate form of the word given in the bracket :

- i) The personality of M.K. Gandhi is a great source of _____ for us. (inspire)
- ii) Because of heavy rains, the car was going _____. (slow)

Q4) Read the following advertisement carefully and answer the questions given below the advertisement : [8]

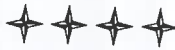
REQUIRED	
i)	Personal Manager : 02 - Preferably MSW / Graduate
ii)	Marketing Manager : 02 - Preferably MBA / Graduate
iii)	Sales Executives : 10 - Graduate
Other qualities expected for all the posts : Presentable, good communication, computer proficiency	
Contact : Sagar Desai Promoters & Developers 1095 - E, Takala, Kolhapur	

- What is the requirement of the first post?
- What other qualities are expected from a candidate?
- What certificates will take with you at the time of interview for the second post?
- How will you answer the question about computer proficiency?

Q5) a) You are employed as a cashier in Saptagiri Co-operative Bank, Satara and need a casual leave for a period of 3 days as your sister is getting married. Write an application for a leave of absence. [8]

OR

b) You have been appointed as the Marketing Manager in Sagarika Textiles, Ichalkaranji. Write a joining report. [8]

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2016

GEOGRAPHY (Special) (Paper - X)

Economic Geography of India

Sub. Code : 65646

Day and Date : Tuesday, 15 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions :

[5]

- a) Which is the high quality iron ore type from the following?
 - i) Magnetite
 - ii) Hematite
 - iii) Limonite
 - iv) Siderite
- b) Which rank of Maharashtra in sugarcane production in India?
 - i) First
 - ii) Second
 - iii) Third
 - iv) Fourth
- c) Where in India first Iron and Steel factory was started?
 - i) Jamshedpur
 - ii) Bhilai
 - iii) Bokaro
 - iv) Ranchi
- d) International airport at Ahmadabad is known as _____.
 - i) Narendra Modi
 - ii) Keshubhai Patel
 - iii) Sardar Vallabhbhai Patel
 - iv) Mahatma Gandhi
- e) Where is the head quarter of west railway zone?
 - i) Gorakhpur
 - ii) Delhi
 - iii) Chennai
 - iv) Mumbai - Churchgate

P.T.O.

Q2) Write the short notes on Any Three of the following :

[15]

- Importance of Solar energy
- Merits & demerits of Green revolution in India
- Fertilizer industry in India
- Export trade of India
- Types of Roads

Q3) Write in detail answers of Any Two of the following questions :

[20]

- Describe the distribution and production of Iron ore in India.
- Describe the Rice producing regions in India.
- Describe the distribution and production of Iron and Steel industry in India.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- अ) खालीलपैकी कोणता लोहखनिजाचा प्रकार उच्च प्रतीचा मानला ?
i) मॅग्नेटाईट	ii) हेमॅटाईट
iii) लिमोनाईट	iv) सिडेराईट
- ब) महाराष्ट्राचा ऊस उत्पादनात भारतात कोणता क्रमांक लागतो ?
i) प्रथम	ii) द्वितीय
iii) तृतीय	iv) चतुर्थ

[15]

क) भारतात पहिला लोहपोलाद कारखाना कोठे सुरू झाला ?

i) जमशेदपूर	ii) भिलाई
iii) बोकारो	iv) रांची

ड) अहमदाबाद येथील आंतरराष्ट्रीय विमानतळाचे नाव

i) नरेंद्र मोदी	ii) केशुभाई पटेल
iii) सरदार वल्लभभाई पटेल	iv) महात्मा गांधी

[20]

इ) पश्चिम रेल्वे विभागाचे मुख्यालय कोठे आहे ?

i) गोरखपूर	ii) दिल्ली
iii) चेन्नई	iv) मुंबई - चर्चगेट

industry in

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा :

[15]

- अ) सौर ऊर्जेचे महत्व
- ब) भारतातील हरितक्रांतीचे फायदे व तोटे
- क) भारतातील खत उद्योग
- ड) भारताचा निर्यात व्यापार
- इ) रस्त्यांचे प्रकार

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा :

[20]

[5]

- अ) भारतातील लोहखनिजाचे वितरण व उत्पादनाचे वर्णन करा.
- ब) भारतातील तांदूळ उत्पादक प्रदेशांचे वर्णन करा.
- क) भारतातील लोहपोलाद उद्योगाच्या वितरण व उत्पादनाचे विवेचन करा.

M - 209

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester- VI) Examination, March - 2016

GEOGRAPHY (Paper - XI) (New)

Urban Geography

Sub. Code : 65647

Day and Date : Wednesday, 16 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions.

[5]

- a) Who explained the nature of Urban Geography?
 - i) Dckinson
 - ii) Crobi
 - iii) Strabo
 - iv) Christller
- b) Which city is located on the confluence of rivers?
 - i) Kolhapur
 - ii) Karad
 - iii) Pandharpur
 - iv) Mumbai
- c) Which city is known as mining town?
 - i) Dhanbad
 - ii) Hydrabad
 - iii) Aurangabad
 - iv) Ahmadabad
- d) In which area of the city specialization of bussiness is found?
 - i) C.B.D. area
 - ii) Industrial area
 - iii) Residensial area
 - iv) Suburban area
- e) Who putforth the sector theory in urban geography?
 - i) Ullman
 - ii) E.W. Burges
 - iii) C.D. Harris
 - iv) Homer Hyot

P.T.O.

Q2) Write short note (Any Three)

- Significance of urban geography
- Economic factors of urbanization
- Rural urban fringe
- The concentric zone theory
- Concept of 'Garden City'

Q3) Write in detail answers of any two of the following questions. [20]

- Define urban geography and explain the nature of urban geography.
- State the functional classification of towns.
- Discuss the different urban problems in India.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे नकाशे व आकृत्या काढा.
 - उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

- नागरी भूगोलाचे स्वरूप सर्वप्रथम कोणी स्पष्ट केले.
 - डिकिन्सन
 - क्रोबी
 - स्ट्रॅबो
 - क्रिस्टलर
- खालीलपैकी कोणते शहर नद्यांच्या संगमावर वसले आहे?
 - कोल्हापूर
 - कराड
 - पंढरपूर
 - मुंबई

[15]

- क) कोणते शहर खाणकाम शहर म्हणून ओळखले जाते ?
- i) धनबाद ii) हैद्राबाद
iii) औरंगाबाद iv) अहमदाबाद

- ड) शहरांच्या कोणत्या भागात व्यवसायाचे विशेषीकरण आढळते ?
- i) मध्यवर्ती व्यापार क्षेत्र (C.B.D) ii) औद्योगिक क्षेत्र
iii) निवास क्षेत्र iv) उपनगरीय क्षेत्र

[20]

- इ) नागरी भूगोलात द्वैत्रिजाखंडसिध्दान्त (sector theory) कोणी मांडली
- i) उलमन ii) इ.डब्लू बर्जेस
iii) सी.डी.हैरिस iv) होमर हायट

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) नागरी भूगोलाचे महत्व
ब) नागरीकरणाचे आर्थिक घटक
क) ग्रामीण नागरीसंक्रमण पट्टा
ड) समकेंद्रीय कटिबंध सिध्दांत
इ) बगीचा शहर (Garden City) संकल्पना

प्र.3) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) नागरीभूगोल म्हणजे काय? नागरी भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) शहरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण सांगा.
क) भारतातील विविध नागरी समस्यांची चर्चा करा.

[5]

Seat
No.

M - 222

Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2016

GEOGRAPHY (Paper - XII) (Revised)

Political Geography

Sub. Code : 65648

Day and Date : Thursday, 17 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencil is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions.

[5]

- a) Who explained the concept of 'Ideal state'?
 - i) Strabo
 - ii) Jackson
 - iii) Aristotle
 - iv) Humboldt
- b) In which of the following place the human settlements are not found?
 - i) Frontier
 - ii) Boundary
 - iii) Plateau
 - iv) Mountain
- c) Who presented the concept of 'Rimland'?
 - i) Alfred Wegener
 - ii) Mackinder
 - iii) Strabo
 - iv) Spykman
- d) What is called as boundary line between India and China?
 - i) Mac Mohan
 - ii) Radcliff
 - iii) Durand line
 - iv) None of these
- e) Which of the following countries have Teesta Water Dispute?
 - i) India, China
 - ii) India, Pakistan
 - iii) Pakistan, Afghanistan
 - iv) India, Bangladesh

P.T.O.

Q2) Write short notes on any three of the following.

- Approaches to study of political geography.
- Types of frontiers.
- Elements of state.
- Krishna water dispute.
- India - Pakistan boundary dispute.

Q3) Write answers in detail on any two of the following.

- What is political geography? Explain the scope of political geography.
- What is the nation? Explain the necessary elements for making the nation.
- Describe in detail the 'Rimland Theory'.

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 4) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा.

- अ) 'आदर्श राज्याची' संकल्पना कोणी सांगितली?
- स्ट्रॅबो
 - जॅकसन
 - अॅरिस्टॉटल
 - हम्बोल्ट
- ब) खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणी मानवी वसाहती आढळत नाहीत?
- सीमा
 - सरहद्द
 - पठार
 - पर्वत

[15]

क) 'रिमलँड' हि संकल्पना कोणी मांडली ?

- i) अलफ्रेड वेगनर ii) मॅकिन्डर
iii) स्ट्रॅबो iv) स्पाईकमन

ड) भारत व चीन यांच्या मधील सीमा रेषेस काय म्हणतात ?

- i) मॅक मोहन रेषा ii) रॅड क्लिफ रेषा
iii) डूरंड रेषा iv) यापैकी नाही

इ) तीस्ता नदी पाणी वाटप वाद कोणत्या दोन देशामध्ये आहे ?

- i) भारत , चीन ii) भारत , पाकीस्तान
iii) पाकीस्तान , अफगाणीस्तान iv) भारत, बांगला देश

[20]

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टीपा लिहा.

- अ) राजकीय भूगोलातील दृष्टीकोन
ब) सीमांचे प्रकार
क) राज्याची अंगे
ड) कृष्णा पाणी वाटप तंटो
इ) भारत पाकीस्तान सीमा वाद

[15]

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

- अ) राजकीय भूगोल म्हणजे काय ? राजकीय भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
ब) राष्ट्र म्हणजे काय ? राष्ट्राच्या निर्मितीस आवश्यक घटक सांगा.
क) रिमलँड संकल्पने विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

[20]

Seat
No.

P - 48

Total No. of Pages : 4

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017

GEOGRAPHY (Paper -X)

Economic Geography of India

Sub. Code : 65646

Day and Date : Friday, 24 - 03 - 2017

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Net diagrams & maps should be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. [5]

- i) The Zaria is famous for which following power resources production?
 - a) Natural oil
 - b) Natural gas
 - c) Coal
 - d) Solar energy
- ii) Where is the head quarter of eastern railway zone?
 - a) Kolkatta
 - b) Hyderabad
 - c) Chennai
 - d) Vishakhapattanam
- iii) Where in India first sugar factory was started?
 - a) Maharashtra
 - b) Uttar Pradesh
 - c) Tamil Nadu
 - d) West Bengal

P.T.O.

- iv) Which is the ideal soil for sugarcane crop?
 - a) Alluvial
 - b) Red
 - c) Stony
 - d) Desert
- v) Which is the high quality Iron ore type from the following?

- a) Magnetite
- b) Hematite
- c) Limonite
- d) Siderite

Q2) Write answer in brief any three of the following:

- i) Describe the distribution of Bauxite in India.
- ii) Importance of Agriculture in Indian Economy.
- iii) State the importance of Air ways in India.
- iv) Discuss on fertilizer industry in India.
- v) Explain the wheat producing regions in India.

Q3) Write answer in detail any two of the following:

- i) Explain the distribution and production of Iron ore in India.
- ii) Describe the cotton textile industry in India.
- iii) Discuss on road - ways in India with their economic significance.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
- 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

[5]

i) झारीया हे कोणत्या शक्तीसाधनाच्या उत्पादनासाठी प्रसिद्ध आहे?

अ) नैसर्गिक तेल

ब) नैसर्गिक वायू

क) दगडी कोळसा

ड) सौर उर्जा

ii) पूर्व रेल्वेचे मुख्यालय कोठे आहे?

अ) कोलकत्ता

ब) हैदराबाद

क) चेन्नई

ड) विशाखापट्टणम

iii) भारतातील पहिला साखर कारखाना कोठे सुरू झाला?

अ) महाराष्ट्र

ब) उत्तर प्रदेश

क) तामिळनाडू

ड) पश्चिम बंगाल

iv) ऊस पिकासाठी कोणती जमीन आदर्श आहे?

अ) गाळाची

ब) तांबडी

क) खडकाळ

ड) वाळवंटी

v) खालीलपैकी कोणता लोहखनिजाचा प्रकार उच्च प्रतिचा आहे?

अ) मॅग्नेटाईट

ब) हेमेटाईट

क) लिमोनाईट

ड) सिडेराईट

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे लिहा

- i) भारतातील बॉक्साईटचे वितरण स्पष्ट करा.
- ii) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्त्व लिहा.
- iii) भारतातील हवाई मार्गांचे महत्त्व सांगा.
- vi) भारतातील खत उद्योगावर चर्चा करा.
- v) भारतातील गहू पिकविणारे प्रदेश स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- i) भारतातील लोहखनिजाचे वितरण व उत्पादन स्पष्ट करा.
- ii) भारतातील सूतीवस्त्रोद्योगाचे वर्णन करा.
- iii) भारतातील आर्थिक महत्त्वासह रस्त्यांचे वर्णन करा.

- iv) Which theory was developed by Walter Christaller?
 - a) Central place theory
 - b) The multiple nucleic theory
 - c) The sector theory
 - d) The concentric zone theory

- v) Who put forth the sector theory in urban geography?
 - a) Ullman
 - b) Homer Hoyt
 - c) E.W. Burgess
 - d) C.D. Harris

Q2) Write short note (Any three):

- i) Scope of Urban geography
- ii) Concept of 'Garden City'
- iii) Central Business District (CBD)
- iv) Physical factors of urbanization
- v) Rural - urban fringe

Q3) Write in detail answers of any two of the following questions.

- i) Define urban geography and explain significance of urban geography.
- ii) Discuss the economic factors affecting on urban growth.
- iii) Explain the multiple nucleic theory.

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) आवश्यक तेथे नकाशे व आकृत्या काढा.
 - 3) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 - 4) नकाशा स्टेन्सिल वापरास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

i) लष्करी छावणीचे शहर कोणते ?

अ) सांगली	ब) कोल्हापूर
क) सातारा	ड) आग्रा

ii) नदीच्या संगमावर वसलेले शहर कोणते ?

अ) अलहाबाद	ब) दिल्ली
क) कोल्हापूर	ड) पूणे

iii) नागरी भूविज्ञान ही ची शाखा आहे.

अ) सामाजिक भूविज्ञान	ब) राजकीय भूविज्ञान
क) सांस्कृतिक भूविज्ञान	ड) आर्थिक भूविज्ञान

iv) वॉल्टेर ख्रिस्टलर यांनी कोणता सिद्धांत विकसित केला ?

अ) मध्यवर्ती स्थान सिद्धांत	ब) बहुकेंद्रीय सिद्धांत
क) द्वैत्रिज्याखंड सिद्धांत	ड) समकेंद्रीय कटीबंध सिद्धांत

v) नागरी भूविज्ञातील द्वैत्रिजाखंड सिद्धांत कोणी मांडला.

अ) उलमन	ब) होमर हायट
क) इ. डब्ल्यु. बर्जेस	ड) सी. डी. हैरिस

प्र.2) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

- i) नागरी भूविज्ञानाची व्याप्ती.
- ii) 'बगिचा शहर' (Garden city) संकल्पना.
- iii) मध्यवर्ती व्यापारी क्षेत्र.
- iv) नागरीकरणाचे प्राकृतिक घटक.
- v) ग्रामीण - नागरी संक्रमण पट्टा.

प्र.3) सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- i) नागरी भूविज्ञानाची व्याख्या सांगून त्यांचे महत्व स्पष्ट करा.
- ii) नगर वाढीवर परिणाम करणारे आर्थिक घटकावर चर्चा करा.
- iii) बहुकेंद्रीय सिद्धांत स्पष्ट करा.

① ① ①

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017

GEOGRAPHY

Political Geography (Paper - XII) (Revised)

Sub. Code : 65648

Day and Date : Monday, 27 - 03 - 2017

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencil is allowed.

[20]

Q1) Choose the correct alternative for the following questions :

[5]

- a) Political Geography is the branch of which Geography.
 - i) Human Geography
 - ii) Economic Geography
 - iii) Physical Geography
 - iv) None of these
- b) Who proposed that "State is an organic unit"?
 - i) Humbolt
 - ii) Ritter
 - iii) Ratzel
 - iv) Blashe
- c) Who said "Who controls the rimland, rules eurasia" who rules eurasia, controls the destinies of the world.
 - i) Spykmen
 - ii) Mackinder
 - iii) Mahan
 - iv) Cohen
- d) Which of the following state have krishna water dispute?
 - i) Maharashtra, Karnataka, Tamil Nadu
 - ii) Karnataka Andhra Pradesh, Tamil Nadu
 - iii) Andhra Pradesh, Telangana, Karnataka
 - iv) Maharashtra, Andhra pradesh, karnataka
- e) What is changed according to national boundaries?
 - i) Foreign policy
 - ii) Economic activity
 - iii) Resource utilization
 - iv) All of these

Q2) Write short notes on any three of the following :

- Historical and morphological approaches of political geography
- Nature of political geography
- Concept of frontiers and boundaries
- Concept of Rimland
- Krishna water dispute

Q3) Write answers in details on any two of the following :

- Describe the physical and economic elements of state
- Explain in detail the Heart land theory
- Discuss the indo-pakistan boundary dispute

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृती व नकाशे काढा.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- नकाशा स्टॅन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा.

अ) राजकीय भूगोल कोणत्या भूगोलाची शाखा आहे ?

i) मानवी भूगोल	ii) आर्थिक भूगोल
iii) प्राकृतिक भूगोल	iv) यापैकी नाही

ब) 'राज्य एक जैविक घटक आहे' असे कोणी प्रतिपादित केले ?

i) हंबोल्ट	ii) रिटर
iii) रॅट्झेल	iv) ब्लेश

क) "जो रिमलँडवर अधिकार गाजवेल, तो युरेशियावर राज्य करेल, जो युरेशियावर राज्य करेल जगाच्या पारब्धावर अधिकार गाजवेल" असे कोणी सांगितले ?

i) स्पाईकमॅन	ii) मॅकिंडर
iii) महान	iv) कोहेन

ड) कृष्णा पाणी वाटप वाद कोणत्या राज्यामध्ये आहे ?

i) महाराष्ट्र, कर्नाटक, तामिळनाडू	ii) कर्नाटक, आंध्रप्रदेश, तामिळनाडू
iii) आंध्रप्रदेश, तेलंगणा, कर्नाटक	iv) महाराष्ट्र, आंध्रप्रदेश, कर्नाटक

[15]

इ) राष्ट्रीय सीमेनुसार काय बदलते?

i) परराष्ट्र धोरण

ii) आर्थिक क्रियाकल्प

iii) संसाधन वापर

iv) वरील पैकी सर्व

[15]

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टीपा लिहा.

[20]

अ) राजकीय भूगोलाचा ऐतिहासिक आणि स्वरूपशास्त्रीय दृष्टीकोन

ब) राजकीय भूगोलाचे स्वरूप

क) सीमा व सीमाप्रदेशाची संकल्पना

ड) रिमलँडची संकल्पना

इ) कृष्णा पाणी वाटप तंट्या

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) राज्याच्या प्राकृतिक आणि आर्थिक घटकांचे वर्णन करा.

ब) हृदयस्थल सिध्दांताचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

क) भारत-पाकिस्तान सीमावाद याविषयी चर्चा करा.

[15]

इ) राष्ट्रीय सीमेनुसार काय बदलते ?

i) परराष्ट्र धोरण

ii) आर्थिक क्रियाकलप

iii) संसाधन वापर

iv) वरील पैकी सर्व

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टीपा लिहा.

[20]

अ) राजकीय भूगोलाचा ऐतिहासिक आणि स्वरूपशास्त्रीय दृष्टीकोन

ब) राजकीय भूगोलाचे स्वरूप

क) सीमा व सीमाप्रदेशाची संकल्पना

ड) रिमलँडची संकल्पना

इ) कृष्णा पाणी वाटप तंट

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[5]

अ) राज्याच्या प्राकृतिक आणि आर्थिक घटकांचे वर्णन करा.

ब) हृदयस्थल सिध्दांताचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

क) भारत-पाकिस्तान सीमावाद याविषयी चर्चा करा.

[15]

[20]

Seat No.

P - 95
Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017
ENGLISH (Compulsory) (Paper - F)
English for Communication
Sub. Code : 65602

Day and Date : Wednesday, 29 - 03 - 2017

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Rewrite the following sentences by choosing the correct alternative : [4]

i) US President Obama, in his Cairo address said, " _____ will be the currency of the 21st Century."

- a) Science and Technology b) Facebook and WhatsApp
c) Education and Innovation d) Law and Order

ii) Abraham Lincoln described _____ as 'government of the people, by the people, and for the people'.

- a) democracy b) autocracy
c) monopoly d) world federation

iii) When asked about being a sentinel on the country border the soldier replied,

"It isn't a line only, my child,

It is the _____."

- a) land of my dream b) divine place
c) pride of my nation d) profile of my motherland

P.T.O.

iv) In Tagore's 'The Banyan Tree' _____ swam by the weedy mangrove above their shadows.

- a) two ducks
- b) five ducks
- c) a duck
- d) seven ducks

Q2) Write short notes on the following in about 120 to 150 words each (any three): [10]

- i) Inclusive Innovation
- ii) Importance of Liberty
- iii) M.K. Gandhi on Khadi
- iv) The theme of 'The Banyan Tree'

Q3) A) Suppose that you are a H.R. Manager of a Non Government Organization. Write a letter of appointment to Mr. Suhas Karan appointing him as a Regional Manager in your organization. Give the necessary details.

OR

B) Write a complaint letter to the Divisional Manager of Maharashtra State Electricity Distribution Company complaining frequent electricity failure in your area. Imagine the other necessary details.

Q4) Write a report on the Annual Social Day organized in your college with the help of following points.

Inaugural Session: Welcome - lighting the lamp - Speeches by the Chairman, the Principal and the guests of honour - guiding the college youth for the future

Cultural Programmes : Cultural programmes followed by the students and the alumni - variety of items - girls' participation noteworthy - songs - dance - solo performances - mimicry.

Funny Games : Post lunch session followed by the funny games for two hours - a range of funny games - students enjoyed a lot.

The Valedictory.

OR

Write a news story based on the following details and supply a suitable title.

Place - Date - source of information.

Strike of the Bank employees - all nationalised banks - two days enclosing this week end - demanding pay as per new pay commission - twenty percent bonus - increase in the remuneration of overtime - all leaders gathered together in Mumbai - union leader is to hand over a memorandum to the CM - all bank transactions came to be a stand still - ATMs empty of cash - common man is in troubles.

Q5) Build up a short piece of Group Discussion on Any One of the following topics making use of variety of expressions and interactions. [8]

i) Make in India will surely help develop India.

OR

ii) Good roads are a gateway to development.

SA - 11

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part -III) (Semester - VI) Examination, March - 2018

GEOGRAPHY (Special) (Paper - X)

Economic Geography of India

Sub. Code : 65646

Day and Date : Thursday, 22 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions.

[5]

- i) In which industry the manganese is maximum utilized?
 - a) Electronic equipment
 - b) Plastic
 - c) Glassware
 - d) Steel production
- ii) How many Agro-climatic regions in India?
 - a) 12
 - b) 13
 - c) 14
 - d) 15
- iii) Where was started first cotton textile mill in India?
 - a) Ahamadabad
 - b) Kanpur
 - c) Mumbai
 - d) Ichalkaranji
- iv) Where is the head quarter of north eastern railway zone?
 - a) Gorakhpur
 - b) Delhi
 - c) Chennai
 - d) Mumbai - Churchgate
- v) Which is the smallest railway zone in India?
 - a) South zone
 - b) North zone
 - c) West zone
 - d) North east frontier zone

P.T.O.

Q2) Write the short notes on any three of the following:

- Solar energy in India
- Impact of Green revolution in India
- Importance of industry in Indian Economy
- Konkan Railway
- Importance of Roads

Q3) Write in detail answers of any two of the following questions: [20]

- Describe the distribution and production of Bauxite and Manganese in India.
- Describe the Cotton cultivation in India.
- Explain the industrial localization factors.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- मॅगनीज धातूचा सर्वात जास्त वापर कोणत्या उद्योगात केला जातो?
अ) विद्युत उपकरणे
ब) प्लास्टिक
क) काचसामान
ड) पोलाद निर्मिती
- भारतात कृषी हवामान विभाग किती आहेत?
अ) 12
ब) 13
क) 14
ड) 15
- भारतातील पहिली सुती कापड गिरणी कोठे सुरू झाली?
अ) अहमदाबाद
ब) कानपूर
क) मुंबई
ड) इचलकरंजी

SA - 11

- iv) उत्तर - पूर्व रेल्वे विभागाचे मुख्यालय कोठे आहे?
अ) गोरखपूर
क) चेन्नई
ब) दिल्ली
ड) मुंबई - चर्चगेट
- v) भारतातील सर्वात लहान रेल्वे विभाग कोणता?
अ) दक्षिण विभाग
क) पश्चिम विभाग
ब) उत्तर विभाग
ड) उत्तर - पूर्व सरहद्द विभाग

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[15]

- अ) भारतातील सौर ऊर्जा
ब) भारतातील हरितक्रांतीचा परीणाम
क) भारतीय अर्थव्यवस्थेत उद्योगांचे महत्त्व
ड) कोकण रेल्वे
इ) रस्त्यांचे महत्त्व

प्र.3) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) भारतातील बॉक्ससाईट व मॅंगनीज वितरण व उत्पादनाचे वर्णन करा.
ब) भारतातील कापसाच्या शेतीचे वर्णन करा.
क) उद्योगाच्या स्थानिकीकरणाचे घटक स्पष्ट करा.

SA - 31

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A.(Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018
GEOGRAPHY (Paper - XI)
Urban Geography
Sub. Code : 65647

Day and Date : Friday, 23 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams & maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. **[5]**

- a) Who explained the nature of urban Geography.
 - i) Christler
 - ii) Strabo
 - iii) Dekinson
 - iv) Crobi
- b) In which state "Jog water fall" is situated?
 - i) Maharastra
 - ii) GOA
 - iii) Karnataka
 - iv) Andhra Pradesh
- c) Which city is located on the confluence of river?
 - i) Karad
 - ii) Sangli
 - iii) Aurangabad
 - iv) Dhule
- d) To which continent the concept of 'Central business District' was related?
 - i) Africa
 - ii) Asia
 - iii) Europe
 - iv) North America
- e) Who put forth the sector theory in Urban Geography.
 - i) Homer Hyot
 - ii) Ullman
 - iii) E.W. Burges
 - iv) C.D. Harris

P.T.O.

SA - 31

[15]

Q2) Write short notes (any three)

- The nature of Urban Geography.
- Economic factors of urbanization
- Residential zone of the urban settlement.
- The concentric zone theory.
- Concept of "Garden city"

Q3) Write in detail answers of any two of the following questions.

[20]

- Explain the importance of site in Urban growth.
- State the functional classification of towns
- Discuss the different Urban Problems.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे नकाशे व आकृत्या काढा.
 - उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 - नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- अ) नागरी भूगोलशास्त्राचे स्वरूप कोणी स्पष्ट केले?
i) ख्रिस्टालर	ii) स्ट्रॅबो
iii) डिकिन्सन	iv) क्रोबी
- ब) कोणत्या राज्यात "जोगचा धबधबा" आहे?
i) महाराष्ट्र	ii) गोवा
iii) कर्नाटका	iv) आंध्र प्रदेश

- क) कोणते शहर नद्यांच्या संगमावर वसले आहे?
- i) कराड ii) सांगली
iii) औरंगाबाद iv) धुळे
- ड) मध्यवर्ती व्यापार क्षेत्र ही संकल्पना कोणत्या खंडाशी संबंधित आहे.
- i) आफ्रिका ii) आशिया
iii) युरोप iv) उत्तर अमेरिका
- इ) नागरी भूगोलशास्त्रात द्वैत्रिजाखंडसिद्धान्त (Sector Theory) कोणी मांडला?
- i) होमर हायट ii) उलमन
iii) इ. डब्ल्यू. बर्गस iv) सी.डी.हॅरीस

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) नागरीभूविज्ञानाचे स्वरूप
ब) नागरीकरणाचे आर्थिक घटक
क) नागरी वसाहतीतील निवासक्षेत्र
ड) समकेंद्रीय कटीबंध सिद्धान्त
इ) बगीचा शहर (Garden City) संकल्पना

प्र.3) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) नगरांच्या वाढीत स्थानप्रकारांचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) शहरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण सांगा.
क) विविध नागरीसमस्यांची चर्चा करा.

SA - 51

Total No. of Pages : 4

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018
GEOGRAPHY (Paper - XII) (Revised)
Political Geography
Sub. Code : 65648

Day and Date : Saturday, 24 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Use of map stencil is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. **[5]**

- i) Political Geography is the branch of which Geography?
 - a) Physical Geography
 - b) Ocean Geography
 - c) Human Geography
 - d) Tourism Geography
- ii) What is the name of boundary line between India & China?
 - a) Durand line
 - b) Mac Mohan line
 - c) Radcliff
 - d) None of these
- iii) Which is the type of location of the 'Great Britain'?
 - a) Maritime location
 - b) Continental location
 - c) Piedmont location
 - d) None of these

P.T.O

- iv) Who said that "Who rules the world island, commands the world"?
- Mackinder
 - Spykman
 - Strabo
 - Aristotal
- v) In which of the following two countries have 'Ganga river water dispute'?
- India, Pakistan
 - India, China
 - India, Bangladesh
 - India, Nepal

Q2) Write short notes on any three of the following :

[15]

- Nature of political Geography.
- Concept of Nation
- India - China Boundary dispute
- Krishna river water dispute
- Approaches to the study of political geography

Q3) Write answers in detail on any two of the following :

[20]

- Define political Geography & explain its relation with other branches of Knowledge.
- Describe the fundamental elements of the state.
- Explain the 'Heart-land theory'.

SA - 51

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक
- 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा
- 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 4) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा.

[5]

- i) राजकीय भूगोल हि कोणत्या भूगोलाची उपशाखा आहे?
 - अ) प्राकृतिक भूगोल
 - ब) सागरी भूगोल
 - क) मानवी भूगोल
 - ड) पर्यटन भूगोल
- ii) भारत आणि चीन यांच्या मधील सीमा रेषेचे नांव काय आहे?
 - अ) ड्यूरांड रेषा
 - ब) मॅकमोहन रेषा
 - क) रॅडक्लिफ
 - ड) यापैकी नाही
- iii) 'ग्रेट ब्रिटन' या देशाचे स्थान कोणत्या प्रकारचे आहे?
 - अ) सागरी स्थान
 - ब) भूखंडीय स्थान
 - क) गिरीपाद स्थान
 - ड) यापैकी नाही
- iv) "जो जगद्वीपावर राज्य करील, तो जगावर हुकुमत गाजवील" असे कोणी म्हणाले?
 - अ) मॅकिन्डर
 - ब) स्पार्डकमन
 - क) स्ट्रॅबी
 - ड) अॅरीस्टॉटल
- v) 'गंगा नदी पाणी वाटप तंट्या' खालीलपैकी कोणत्या दोन देशांमध्ये आहे?
 - अ) भारत, पाकिस्तान
 - ब) भारत, चीन
 - क) भारत, बांगलादेश
 - ड) भारत, नेपाळ

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा.

- अ) राजकीय भूगोलाचे स्वरूप
- ब) राष्ट्राची संकल्पना
- क) भारत-चीन सीमावाद
- ड) कृष्णा नदी पाणी वाटप तंट्या
- इ) राजकीय भूगोलाच्या अभ्यासाचे दृष्टीकोन

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

- अ) राजकीय भूगोलाची व्याख्या सांगून त्याचा इतर विषयांशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.
- ब) राज्याचे मूलभूत घटक वर्णन करा.
- क) 'हृदय-स्थल सिध्दान्त' स्पष्ट करा.

SA - 59

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018

ENGLISH (Compulsory) (New)

English for Communication (Paper - F)

Sub. Code : 65602

Day and Date : Monday, 26 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions choosing the correct alternative. [4]

- i) According to Raghunath Mashelkar, a robust national ecosystem recognizes the coexistence of _____.
 - a) science and technology
 - b) saraswati and lakshmi
 - c) innovation and environment
 - d) development and technology
- ii) Minoo Masani uses the phrase 'No man is an island' from a poem written by _____.
 - a) Rabindranath Tagore
 - b) Robert Frost
 - c) William Blake
 - d) John Donne
- iii) _____ love their lives so lovingly, and so they run away from death.
 - a) Soldiers
 - b) People
 - c) Animals
 - d) Politicians
- iv) The child in the poem 'The Banyan Tree' would like to float like _____.
 - a) fish
 - b) wood
 - c) ducks
 - d) leaves

P.T.O.

Q2) Write short notes on ANY THREE of the following in about 120 to 150 words each: [12]

- A) Raghunath Mashelkar's idea of 'inclusive innovation'
- B) Tests to judge good and bad government
- C) Disastrous situation of people from Orissa
- D) The distinctive qualities that make the soldier a superhuman

Q3) A) Write a complaint letter to the concerned authority regarding the irregular water supply in your locality. [8]

OR

B) Write an Application Letter in response to the following advertisement.

REQUIRED

A prestigious private company based in Nashik (M.S.) is looking for competent, self-motivated and dynamic candidates to fill the following position

Sales executives

- At least Bachelor's degree
- Computer knowledge is must. Fluency in English is essential.
- Freshers may apply

Apply within 15 days from the publication of the advertisement to careers.isb@gmail.com

Q4) A) Write a report on the given topic with the help of the given points:[8]

- Seminar held in your college on "Preparing for Competitive Exams"
- Inaugural Session: Chief guest-tahasildar/Dy.SP, Chairperson-Principal of the college, Enlightening the lamp, Chief guest explained the importance of competitive exams, Principal's speech, vote of thanks

SA - 59

- The Second Session: Resource Person-The director, Bright Careers Academy, Satara, explained strategy while preparing for competitive exams
- Valedictory Session: Introduction by the senior teacher, Chairperson- Branch Manager of a nationalised bank, his speech, vote of thanks

OR

B) Write a news story based on the following details, Supply a suitable headline.

- Place: Mumbai
- Date: 09 February 2018
- Source: Express News Service
- A 41 year old lady teacher - Pune - lost ₹ 1.6 lakh - online fraud - ATM card details told - the unknown person telephoned - asked the ATM card details - the card renewal - the lady received SMSs - did not see- huge amount lost - the card blocked - lodged a police complaint.

Q5) Build up a short piece of Group Discussion on ANY ONE of the following topics making use of expressions and interactions used in Group Discussion.

[8]

A) A craze for cell-phone among college students.

OR

B) To save Marathi language means to save Maharashtra.

